

USPOSTAVLJANJE NOVIH STANDARDA RADA U GRADSKOME MUZEJU LJUBLJANE

IM 33 (3-4) 2002.
KONGRESI, SIMPOZIJI, SEMINARI
CONGRESSES, SIMPOSIA, WORKSHOPS

TAJA VOVK ČEPIČ □ Mesni muzej Ljubljana/Gradski muzej Ljubljane, Ljubljana, Slovenija

sl.1 U Turjačkoj palači je od 1937. godine smješten Gradski muzej Ljubljana.

sl.2 Druga faza obnove Turjaške palače započela je 2000. godine. Fotografija prikazuje unutrašnji atrij. Snimio: Branko Cvetković

sl.3 Rezultati arheoloških istraživanja objavljeni su u bogato ilustriranoj publikaciji pod naslovom "Preobrazbe Turjaške palače".

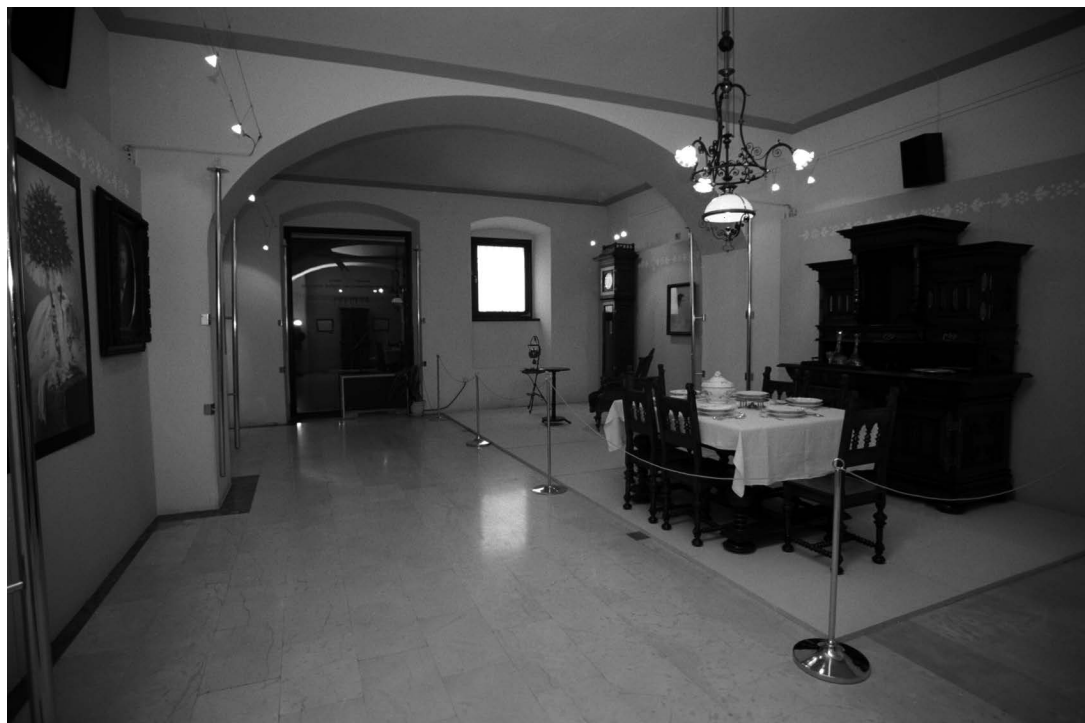
Gradski muzej Ljubljane kompleksni je regionalni muzej osnovan 1935. godine. Uz prvotni kulturnopovijesni odjel pedesetih se razvio i arheološki odjel, a njima se 1979. godine pridružio i Odjel za noviju povijest. Kao i mnogo drugih slovenskih muzeja, i Gradski muzej Ljubljane osamdesetih je zaposlio niz mladih stručnjaka. Rasprave o odnosu takozvanih primarnih muzejskih struka i muzeologije, korisnici muzejske građe i informacija i njihove potrebe, popularizacija kulturne baštine i sve intenzivnije uključivanje muzeja u njihove sredine, povezanost kulture i turizma, muzejska kritika, obrazovanje muzejskog kadra, prezentiranje baštine - bili su odraz općih problema i pitanja s kojima su se susretali slovenski muzealci, a koja su bila prisutna i u Gradskome muzeju Ljubljana.

Zadnjih smo godina zato planiranim i produbljenim radom počeli uspostavljati nove standarde rada cijelog muzeja. Promjene idu usporedno s građevinskom obnovom matične muzejske palače.

Gradski muzej Ljubljane stalno zapošljava 29 ljudi, a surađuje i s vanjskim suradnicima. Ta je suradnja vezana prije svega uz rad na projektima. Potreba za novom organizacijskom shemom i novim strukovnim profilima sazrijevala je niz godina.

Organizacijska je shema naravno vječna varijabla, u ovom trenutku muzej ima deset kustosa koji kronološki pokrivaju različita vremenska razdoblja, a i po osnovnoj izobrazbi su arheolozi, povjesničari umjetnosti, povjesničari i etnolozi.

Nužnost oblikovanja novih strukovnih profila u organizacijskoj se shemi odrazila u tri službe (dokumentacijskoj, konzervatorskoj i službi za komuniciranje) koje svaka za sebe razvijaju svoju struku i obavljaju svoj posao, a ujedno i surađuju s kustosima. Zato u muzeju posvećujemo veliku pozornost obrazovanju zaposlenih, a dosadašnja je praksa također pokazala da potencijalni kadar stječemo već suradnjom studenata, odnosno

sl.4 U kulturno-informacijskom centru Gradskoga muzeja Ljubljane nalazi se prostor za povremene izložbe.

sl.5 Problem muzejskih čuvaonica nastoji se riješiti dugoročno. Predviđa se da će do 2005. godine Muzej zahvaljujući pomoći grada Ljubljane urediti 1.000 m² prostora.

sl.6 Novo konzervatorsko središte Ščit, otvoreno 2000. godine omogućilo je da se u praksi počela provoditi tzv. "tekuća traka" pri obradi muzejske građe. Ščit redovito mjesečno otvara vrata brojnim posjetiteljima koji se upoznaju s postupkom preventivne zaštite.

stručnjaka-pripravnika koje praktično usavršavamo u muzeju.

Izrazito individualnome muzejskom radu počeli smo dodavati elemente interdisciplinarnosti, isprva prije svega kod izložbenih projekata, a zadnjih smo godina razvili tzv. "tekuću traku" gdje je u osnovi zacrtan interdisciplinarni pristup i timski rad u svim fazama obrade muzejskog predmeta (evidentiranje, skupljanje, stručna obrada, čuvanje, prezentacija, popularizacija). Još početkom devedesetih kustos Martin Horvat počeo je razvijati bazu podataka koja bi odgovarala karakteristikama svakog predmeta, bez obzira na metodu dobivanja, starost, veličinu ili materijal. S godinama se program poboljšavao i dopunjavao, a 1998. godine službeno smo ga uveli kao radno pomagalo u našem muzeju. Projekt je uz redoviti rad obuhvatio i reviziju muzejske građe i prijenos dokumentacije u računalnu bazu podataka, što omogućava veću dostupnost korisnicima. Program se pokazao kao vrlo upotrebljiv, zato ga preuzimaju i ostali slovenski muzeji.

Uz reviziju muzejske građe 2000. godine smo u praksi počeli provoditi tzv. "tekuću traku" pri obradi muzejske građe, što nam je omogućilo novo konzervatorsko središte Ščit. Uredili smo 650 četvornih metara prostora planirano slijedeći sve faze obrade građe, čija je osnovna namjena da se svi stručni profili koji obrađuju muzejski predmet skupe oko njega. Od trenutka kad je predmet evidentiran na terenu (zaduženje kustosa), već se u fazi dobivanja uključuje terenski konzervator. Prilikom dolaska u muzej predmet se odmah stručno obrađuje (kustos, konzervator, dokumentarist). U Ščitu imamo uz "prijavu", "prolaznu" i "suhu" čuvaonicu i prostor za prihvata predmeta i inventarizaciju, osnovno čišćenje, dvije odvojene radionice za organske i anorganske materijale, poseban prostor za proučavanje građe (unutarnji i vanjski korisnici) i fotolaboratorij. U svakoj fazi obrade muzejske građe jasne su nadležnosti i odgovornosti svakog stručnjaka. Važno je također i to da je prostor samo nekoliko minuta udaljen od matične palače.

sl.7 U razdoblju kada je Turjaška palača bila zatvorena preseljen je rad s posjetiteljima na gradske ulice i druge lokacije.

Proces revizije u kojem sudjeluje deset kustosa omogućio nam je evaluaciju naših zbirki i formiranje nove skupljačke politike koja se u srednjoročnom razdoblju 2000.-2004. godine usredotočuje prije svega na dopunjavanje postojećih zbirki i nabavu predmeta koji su nam potrebni za stalni postav s radnim naslovom *Povijest Ljubljane i njezinih ljudi*. Samo uvođenje toga sustava rada omogućava nam da se predmeti odmah stručno obrađuju, bolje planiraju aktivnog nabavljanja muzejske građe, te raspoređivanje vremena i radne energije pri pojedinačnim projektima.

Od prošle godine odvija se i revizija preventivne zaštite muzejske građe koja je povezana s projektom nabavljanja novih, po standardima središnjih centralnih depoa (prema predviđanjima 1.200 četvornih metara).

Formiranje nove organizacijske strukture, određivanje poslanstva muzeja, revizija muzejske građe, otvorenje novoga konzervatorskog središta, pospješeni i prošireni rad službe za komuniciranje (pedagoški programi, novi izložbeni projekti, odnosi s javnošću itd.) u tijesnoj su vezi s obnovom Turjaške palače, matične zgrade Gradskog muzeja Ljubljane, koja je započela 1993. do 1995. godine i nastavila se 2000. godine. Građevinska obnova palače dala je muzeju puno mogućnosti za redefiniranje poslanstva i načina rada te intenziviranje rada u lokalnoj zajednici i s različitim ciljnim skupinama, kojima namijenjujemo četiri etaže obnovljene palače. Obnova zgrade daje Gradskome muzeju Ljubljane i mogućnost da prvi put u svojoj gotovo sedamdesetogodišnjoj povijesti u svoje javne programe uvrsti i zaključenu priču o gradu i njegovim ljudima.

Sama zgrada dala je muzeju iznimne mogućnosti kako

za istraživanje tako i za daljnju prezentaciju. Arheološka istraživanja koja su počela 1995. godine otkrila su više od tritisućljetnu naseljenost područja ispod palače, pronalaskom dva prapovijesna grba, sačuvane rimske ceste iz 1. st. posl. Kr., rimske peći, bunara, kao i ostataka zidova srednjovjekovnih zgrada, prethodnica Turjaške palače. Muzej je obavio i proširena istraživanja zgrade i definirao sve faze njezina razvoja.

Osposobljavanje prostora za manipuliranje predmetima izvan matične muzejske kuće muzeju nudi mogućnost da četiri etaže palače namijeni javnim programima.

Planirana je izložba izrazito fleksibilna, što znači oblikovanje modula koji su tematski zaokruženi i mogu se relativno brzo mijenjati, ali ujedno tvore jedinstvenu pripovijest o gradu i njegovim ljudima. Muzej je uz planiranje muzejskih programa svjestan činjenice da će u budućnosti kvaliteta programa u velikoj mjeri ovisiti o vlastitom prihodu, zato su u ponudi obuhvaćeni i muzejska trgovina, muzejska kavana, protokolarni prostor, konferencijska dvorana, atrij, ljetno kazalište i višenamjenski prostori.

U skladu sa svojim poslanstvom programe smo usmjerili na što veću paletu ciljanih skupina. U Gradskome muzeju Ljubljane, kao prvi od slovenskih muzeja, počeli smo izlagati evaluaciju naših izložaba. Prije svega preliminarne evaluacije izlažemo od 1995. godine i dragocjene su nam povratne informacije u radu. Takve metode upotrebljavamo i pri provjeri naših zamisli javnih programa u obnovljenoj zgradi, koja će za posjetitelje biti otvorena 2004. godine.

Gradski muzej Ljubljane je na njegovih jedanaest izložbenih lokacija u 2001. godini posjetilo 123.632

ljudi. Zbog zatvorenosti matične palače već smo 1998. godine započeli intenzivni rad s posjetiteljima. Radionice smo prenijeli u Ščit, konzervatorsko središte, na ostale izložbene lokacije, ljubljanske ulice, domove umirovljenika, bolnice i škole. U obliku pedagoških radionica, igraonica, projektnog rada i uz izložbena događanja iskušavamo nove oblike komuniciranja. Sa zamisli otvorenog i putujućeg muzeja potičemo očekivanja posjetitelja naših programa za novi muzej.

Obnova Turjaške palače prema predviđanjima bit će završena potkraj 2003. godine, a za javnost ćemo je otvoriti na proljeće 2004. godine. Uz četiri etaže namijenjene javnim programima dvije su potkrovnne etaže namijenjene knjižnici s čitaonicom, dokumentacijskoj službi, radnim prostorijama kustosa i uprave.

Nakon otvaranja zgrade više će stručne pozornosti biti usmjereno na trgovanje programima, produbljeni stručni rad na postojećim zbirkama, međunarodne izložbene projekte i publicističku djelatnost, te intenzivnu uključenost u gradske programe, od kulturnih do turističkih.

Tekst Uspostavljenje novih standarda rada u Gradskome muzeju Ljubljane pročitano je na Godišnjoj konferenciji Komiteta za regionalne muzeje ICR/ICOM-a, Hrvatska, 23. - 28. rujna 2002., u organizaciji Muzeja Hrvatskog zagorja, Gornja Stubica.

Reproduced by permission of the author. / Tekst objavljen uz odobrenje autora.

Translated from Slovenian by / Prijevod: Jagna Pogačnik

ESTABLISHING NEW STANDARDS OF WORK AT THE LJUBLJANA CITY MUSEUM

The reconstruction of the Turjaška Palace (which was undertaken between 1993 and 1995 and continued in 2000) in which the Ljubljana City Museum in Slovenia is located opened up new possibilities for the Museum with respect to redefining its mission and mode of operations.

The formation of a new organisational structure, the definition of the Museum's mission, a revision of the museum holdings, the establishment of a new conservation centre all contributed to promoting and expanding the work of the communications service (educational programmes, new exhibition projects, public relations etc.), as well as to the establishment of new standards of work in the Ljubljana City Museum. The reconstruction of the building presented the Museum with the opportunity of including, for the first time in its seventy-year history, the story of the city and its people in public programmes.